

УДК 1:37:32.019.51

О. О. Фаріон,

кандидат філософських наук, старший викладач
(Житомирський державний університет імені Івана Франка)
farion_o@ukr.net

"BLENDED LEARNING" ЯК СИСТЕМА ІННОВАЦІЙНИХ ПРИНЦИПІВ ТА МЕТОДІВ В ОСВІТІ (НА ПРИКЛАДІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ "ПОЛІТОЛОГІЇ")

У статті окреслено особливості філософії освіти у XXI ст. Представлено систему інноваційних принципів та методів викладання у вищій школі – "Blended Learning", що забезпечує значно вищу результативність освітнього процесу. Ефективність та особливості застосування цієї системи обґрунтовано на прикладі викладання суспільної дисципліни "Політології". Зроблено висновок, що зміна освітньої парадигми, її модернізація відповідно до потреб та викликів XXI століття сприяє зміні суспільно-політичної парадигми, формуванню якісно нового Smart суспільства активних свідомих громадян.

Ключові слова: філософія освіти, Face to Face Learning, Online Learning, Blended Learning, змішане навчання, дистанційне навчання, інформаційні технології, політологія.

Постановка проблеми. У XX ст. вперше в усій світовій історії людство усвідомило первинну роль освіти у всіх сферах буття суспільства. XXI ст. характеризується ще більшою динамічністю інформаційного розвитку. О. Пунченко у своїх працях, присвячених філософії освіти, підкреслює новий характер сучасної освіти: вона вже не просто є одним із пріоритетів суспільного розвитку, вона – мегатренд сучасного глобального світу, поза яким неможливо вирішувати задачі становлення інформаційної цивілізації. Адже немає сфери діяльності суспільства, яка б не потребувала свого "мозкового центру" [1: 99].

Цікаво, що український термін "освіта" наразі, як ніколи раніше, влучно відтворює своє смислове навантаження: ось (вісь) + віта (життя), що означає вісь життя. І сьогодні освіта є віссю життя всієї світової спільноти.

Відповідно, перед "філософією освіти" постало важливе й непросте завдання: забезпечити оволодіння знаннями та технологіями сучасної освітньої діяльності в умовах трансформації суспільства. Також в поле її функціонування входить обґрунтування аксіологічних та педагогічних передумов формування особистості, яка визначить своє місце в новому, динамічному, сучасному соціумі з метою самореалізації [2: 6]. Приєднання України до Європейського освітнього простору, у свою чергу, потребує відповідного перегляду освітньої парадигми та реформування системи підготовки кадрів.

Діюча сьогодні модель системи освіти в Україні сформована у XX столітті для XX століття. Так званий класичний підхід до викладання має свої цінні надбання, однак XXI століття потребує суттєвого підвищення освітніх стандартів та осучаснення парадигми освітнього процесу на всіх рівнях, а це, передусім, впровадження інноваційних підходів: гуманістичного та технологічного.

За останні роки методика викладання суспільних дисциплін взагалі та політології зокрема у вищій школі суттєво збагатилася завдяки активному впровадженню гуманістичного змісту навчання, застосуванню диференційованого підходу, поєднанню теоретичних знань з повсякденною дійсністю. Адже рівень знань та професійно-педагогічної підготовки викладача політології впливає не лише на інтелектуально-моральний розвиток студентів, а й на формування їх політичної соціалізації загалом та активності зокрема.

Наразі викладачі вищої школи є не лише провідниками нової інформації, як це було раніше, а й систематизаторами знань студентів, вже отриманих з різноманітних джерел. Тобто сьогодні, і це принципово важливо, викладачі ВНЗ не стільки вчителі, скільки мотиватори та консультанти, старші колеги.

Звернемося до світового досвіду. Освіта XXI століття – це освіта всесвітнього масштабу спілкування, що може здобуватися у будь-який час у будь-якому місці [3; 4]. Усе більшої популярності набувають інноваційні освітні концепції, пов'язані, насамперед, з інформаційними технологіями. Як свідчить практика і низка досліджень, тенденція навчання чітко розвивається в напрямку "Blended Learning" – змішаного навчання як процесу, що створює комфортне освітнє інформаційне середовище, системи комунікацій, що надають всю необхідну навчальну інформацію [5-7].

Таке навчання є поєднанням традиційного аудиторного навчання "Face to Face Learning" (обличчям до обличчя) з інтерактивною спільною роботою за допомогою сучасних технологій інтерактивних можливостей "Online Learning".

Мета статті – окреслити інноваційні освітні принципи та методи, поєднані в сучасну систему "Blended Learning" на прикладі суспільної дисципліни "Політології", обґрунтувати результативність застосування вказаної системи.

Виклад основного матеріалу. В європейських дослідженнях під змішаним навчанням розуміють процес, в основу якого покладено традиційне навчання, яке розвивається і підтримується за допомогою мережі Інтернет та інших засобів масової інформації [8].

На думку американських науковців, змішане навчання варто розглядати як деякий педагогічний підхід, що ефективно поєднує активну роботу в аудиторії з технічними можливостями мережі і має такі характеристики:

- перехід від лекцій до особистісно-орієнтованого навчання, при якому студенти стають активними, а процес навчання – інтерактивним;

- збільшення взаємодії між студентами та викладачами, студентами між собою;
- комплексне формування та збагачення механізмів оцінювання студентів [9].

Серед основних переваг змішаного навчання назвемо наступні:

- збільшення можливостей доступу до різноманітних навчальних матеріалів;
- гнучкість навчально-виховного процесу відповідно до потреб та бажань студентів;
- раціональне використання часу під час аудиторних занять (це можливо, якщо студенти достатньо вмотивовані та належним чином опрацювали матеріал, працюючи "онлайн" напередодні).

Якщо до дистанційного навчання більшість українських студентів ще не готові, то принципи "Blended Learning" є досить цікавими та перспективними.

Тож розглянемо основні методи викладання у двох складових, а саме: "Face to Face Learning" та "Online Learning" на прикладі дисципліни "Політології".

"Face to Face Learning"

Цей блок представляють традиційні класичні форми викладання:

- живі аудиторні лекції, на яких лектор викладає теоретичний матеріал відповідно до робочої програми з "Політології"; відбувається безпосередня взаємодія усіх учасників навчального процесу, є можливість задати питання, йде спільне обговорення тощо;

- практичні заняття – вид навчального заняття, на якому студенти під керівництвом викладача шляхом виконання певних завдань закріплюють теоретичні положення навчальної дисципліни і набувають умінь та навичок їх практичного застосування;

- семінарські заняття – вид навчального заняття, на якому викладач організовує дискусію із попередньо визначених проблем. На підставі індивідуальних завдань (рефератів) студенти готують тези виступів з цих проблем тощо.

Оскільки завданнями політології є не лише набуття теоретичних знань, а й формування самостійного критичного мислення, політичної свідомості та політичної культури, практичні та семінарські заняття бажано проводити у формі дискусій, дебатів, круглих столів, рольових ігор та ін.

Відповідно до власного досвіду, акцентуємо увагу на ефективності ділової гри. Так, наприклад, у 2014/2015 навчальному році студенти історичного факультету Житомирського державного університету імені Івана Франка при підготовці до семінарського заняття з теми "Світові ідеологічно-політичні доктрини" отримали завдання поділитися на групи за ідеологічним спрямуванням, далі, згідно принципів обраної ідеології, розробити власну програму розвитку України на найближчі 5 років. Завдання студентів зацікавило і було виконане на високому рівні. Змістовними та креативними були і презентації, і роздаткові матеріали (див. ілюстрації 1-4). Високий рівень знань теорії та розуміння політичних процесів, що наразі відбуваються в Україні, засвідчили питання від опонентів та відповіді на них.

Також високу результативність мають рольові ігри. Студенти значно краще осмислюють нові знання "в дії", "приміряючи" на себе певний образ, соціальний статус. Таким чином, теоретична підготовка доповнюється "переживанням" нового отриманого знання, його критичним осмисленням, аналізом з кількох (!) точок зору; формується новий досвід. Цю практику доцільно застосовувати, опрацьовуючи такі теми, як "Історія політичної думки", "Політична система", "Міжнародні відносини" та ін.

"Online Learning"

Цей блок презентує інтерактивну роботу за допомогою інформаційних комунікаційних технологій, що все більшою мірою заповнюють різні сфери життєдіяльності суспільства загалом та освітню сферу зокрема. Світовий попит на професійно-підготовлених креативних фахівців динамічно зростає. Однак в Україні суттєва невідповідність між запитом зовнішніх чинників (масова інформатизація світового суспільства та попит) та відповідною пропозицією, що формується внутрішніми чинниками (повільні процеси комп'ютеризації сучасним технічним обладнанням, низький рівень досвіду застосування ІТ технологій, застарілі методи викладання та ін.).

Важливість поєднання сучасного комп'ютерного апаратного та програмного забезпечення з ідеологічною базою інформатизації освіти, ефективне використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні змістовно розкриває у своєму посібнику "Використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні" О. Кривонос [10].

Ми, як викладачі ВНЗ, сьогодні не можемо суттєво вплинути на процеси технічного забезпечення своїх закладів, країна переживає складний військово-політичний конфлікт і фінансові проблеми дедалі відчутніше дають про себе знати. Але навіть в сучасних умовах важливо допомогти молоді ефективно здобувати знання, користуючись досягненнями наукового прогресу.

Сподіваємося, що в недалекому майбутньому Україна втілить в життя позитивний досвід SMART-освіти [11-13].

Наразі ж кожному бажаному доступні послуги мережі Інтернет та застосування усіх доступних підручних технічних засобів: персональних комп'ютерів, планшетів, смартфонів, мультимедійних технологій тощо.

"Online Learning" – це робота в режимі "онлайн". Для цього викладач розробляє власні матеріали (детальніше далі), залучаються тематичні матеріали, що доступні в мережі Інтернет [14].

Ю. Мацієвський у своїй праці "Між функціоналізмом та нормативізмом: академічна політологія в Україні на початку XXI ст." звертає увагу на факт, що ще десять років тому серед маси навчальних матеріалів, доступних для використання українським студентам, головним залишався підручник, і саме від якості підручника значною мірою залежала якість засвоєння студентами тієї чи іншої навчальної дисципліни. Висловлені автором критерії підручника з політології актуальні й сьогодні: формування навчальних матеріалів на засадах концептуального плюралізму, застосування конфліктного та комунікативного підходу, національна закоріненість, використання емпіричних політичних досліджень тощо [15]. Однак зміст вже потребує нової форми. Сьогодні молодь значно менше читає паперові книги. Шлях до сучасної студентської аудиторії прямує вже не через бібліотеку, а через монітор. Тому для забезпечення "онлайн" частини навчання викладач розробляє певні матеріали та переводить їх у відповідний формат, доповнює його різними мультимедійними додатками, посиланнями для більш цікавої роботи й успішнішого опанування дисципліни.

Робота з матеріалами може бути:

- синхронною: лекції та обговорення відбуваються в певний час, тож всі бажані взяти участь мають бути в мережі (плюси: можливість діалогу та дискусій, відповідей на запитання; недолік: чітка визначеність часу обмежує, адже не може бути зручною абсолютно для всіх, особливо студентів, що вже працюють);

- асинхронною: студенти мають можливість працювати з представленими викладачем матеріалами в зручний для себе час (ефективність такої роботи визначається, передусім, мотивацією студентів та якістю робочих матеріалів).

Окрім розробки матеріалів, працюючи в "Online Learning", викладач також виконує ще декілька завдань:

- допомагає студентам зорієнтуватися у безмежному океані інформаційного простору Інтернет (пропонує цікаві сайти та перевірені джерела інформації);

- формує критичне ставлення до даних з Інтернету;

- виходить на новий комунікаційний рівень співпраці зі студентами саме через Інтернет.

Власний досвід спілкування зі студентами через соціальні мережі ("Фейсбук", "ВКонтакте") підтверджує збільшення активності студентів у навчальній діяльності та розширює можливості виховного процесу, зокрема патріотичного виховання, допомагає у формуванні активної громадянської позиції. Деталізуємо основні корисні можливості соціальних мереж:

- обмін інформацією (документи, статті, книги, які можна легко скачати й опрацювати, фото й відеоматеріали тощо);

- форуми-обговорення (можливість висловити власну думку та ознайомитися з думками колег, фахівців з відповідного питання, дискусії та ін.);

- створення подій та відповідна підготовка до певного заходу (обговорюють мету та завдання, пропозиції щодо проведення, мобільно та за згодою розподіляються обов'язки, формується публічний список учасників та ін.);

- реалізація проектів (наприклад, створення патріотичної карти "Сила України в єдності", над якою наразі працюємо зі студентами історичного факультету ЖДУ імені Івана Франка).

Суттєво збільшує навчально-виховні можливості викладача політології ведення власного блогу. За умови творчого підходу та постійного оновлення блог виконує низку важливих функцій:

- дидактичну (навчання-діалог зі студентами, що полягає в ознайомленні з навчальними матеріалами, актуальними політичними статтями, їх коментуванні, перегляді додаткових аудіо та відео матеріалів, онлайн-дискусії тощо);

- інформаційно-комунікаційну (блог розширює коло спілкування викладачів до міжнародного масштабу, дає можливість обміну цікавою інформацією, думками та ідеями з колегами, відповідними фахівцями тощо);

- науково-методичну (можливість проведення занять, конференцій тощо в режимі онлайн, використання мультимедійних та гіпермедійних засобів, суттєве розширення творчого потенціалу та методів роботи з інформацією викладача і як результат – навчання стає цікавішим та динамічнішим для усіх учасників процесу);

- інтелектуальну (у підготовці та пошуку цікавої інформації, фактів та подій, а також у використанні способів неординарного подання матеріалу викладач (блогер) збагачується новими знаннями, досвідом, зростає його творчий потенціал тощо; суттєво, що в даному випадку кожен викладач має можливість створити власний персональний освітній простір);

- психологічну (блог як своєрідний онлайн-щоденник є хорошим засобом для рефлексії, взаємодії між учасниками навчально-виховного процесу, налагодження атмосфери цікавості та довіри, а також і контролю за навчально-пізнавальною діяльністю студентів у їх "рідній онлайн стихії") [16].

Прикладом може слугувати цікавий блог молодого креативного професора О. Халапсіса (м. Дніпропетровськ, Національна металургійна академія України) [17]. Вказаний блог є доступним для всіх зацікавлених, включає в себе кілька розділів: "філософія", "історія", "геополітика", "суспільство", "гумор" та "про автора".

Отже, сьогодні навчально-виховний процес набуває значно більшої ефективності за рахунок "імплантації" освітнього процесу у віртуальний інформаційний світ, де якісно інший рівень взаємодії між викладачами та студентською аудиторією.

Висновки. Відоме латинське прислів'я "Scientia vinces" ("Наукою переможеш") у наш час потребує уточнення: "людство переможе оновленою системою освіти, що базується на найновіших досягненнях науки". Впровадження "Blended Learning" потребує значних зусиль: модернізації нормативно-правової бази вищої освіти України, інвестицій в розробку необхідного навчального контенту, перепідготовки кадрів. Однак саме зміна освітньої парадигми, її модернізація відповідно до потреб та викликів XXI століття сприяє зміні суспільно-політичної парадигми, формуванню якісно нового Smart суспільства активних свідомих громадян.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Пунченко О. П. Образование как интеллектуальный сетевой мегатренд глобализирующегося мира / О. П. Пунченко // Труды БГТУ : История. Философия. Филология. – 2012. – № 5. – С. 96–99.
2. Базалук О. О. Філософія освіти : [навчально-методичний посібник] / О. О.Базалук, Н. Ф. Юхименко. – Київ : Кондор, 2010. – 164 с.
3. 21st Century Education [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=nA1Aqp0sPQo>.
4. The Voice of the Active Learner – Education from a Digital Native's Perspective [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.youtube.com/watch?v=CZ5Vy9BgSeY>.
5. 14 Technology concepts every teacher should know about [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.educatorstechnology.com/2013/03/14-technology-concepts-every-teacher.html>.
6. Лісецький К. А. Змішані і традиційні форми навчання [Електронний ресурс] / К. А. Лісецький. – Режим доступу : <http://confesp.fl.kpi.ua/ru/node/1156>.
7. Purnima Valiathan. Blended Learning Models [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://purnima-valiathan.com/readings/Blended-Learning-Models-2002-ASTD.pdf>.
8. Blended learning. University of Cambridge [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.cambridgeol.org/what-we-do/current/blended.html>.
9. Charles D. Dziuban Blended Learning [Електронний ресурс] / Dziuban Charles D., Hartman Patsy Joel L., Moskal D. // Center for Applied Research. Research Bulletin. – 2004. – № 7. – Режим доступу : net.educause.edu/ir/library/pdf/ERB0407.pdf.
10. Кривонос О. М. Використання інформаційно-комунікаційних технологій у навчанні : [навч.-метод. посіб.] / Олександр Миколайович Кривонос. – Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2013. – 182 с.
11. Как мы учимся или инструменты получения знаний [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://intis.com.ua/index.php/uk/poleznye-materialy/stati/178-kak-my-uchimsya-ili-instrumenty-polucheniya-znaniy>.
12. Фаріон О. О. Використання SMART технологій у процесі викладання політології / О. О. Фаріон // Smart-освіта : ресурси та перспективи : [матеріали Міжнародної науково-методичної конференції, (Київ, 16-17 жовтня 2014 р.) : тези доповідей]. – Київ : Київський торговельно-економічний університет, 2014. – С. 117–119.
13. Майстер-тренер інтерактивних технологій SMART [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://osvita.ua/school/news/9422/>.
14. Відкриті онлайн-ресурси : шлях освіти майбутнього? [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ua.euronews.com/2015/01/09/learning-as-easy-as-a-b-free/>.
15. Мацієвський Ю. Між функціоналізмом та нормативізмом : академічна політологія в Україні на початку XXI ст. [Електронний ресурс] / Юрій Мацієвський. – Режим доступу : www.oa.edu.ua/doc/polit/matsievsky/normatism.doc.
16. Лабудько С. П. Блог як засіб розвитку професійної компетентності вчителів / Степан Пилипович Лабудько // Комп'ютер у школі та сім'ї. – 2013. – № 6. – С. 9–12.
17. Халапсіс А. Метафізика, история, политика и геопелитика [Електронний ресурс] / Алексей Халапсіс. – Режим доступу : <http://halapsis.net/>.

REFERENCES (TRANSLATED & TRANSLITERATED)

1. Punchenko O. P. Obrazovaniye kak intellektual'nyy setevoy megatrend hlobaliziruyushchehosya mira [The Education as an Intellectual Network Megatrend of Globalizing World] / O. P. Punchenko // Trudy BGTU : Istoriya. Filosofiya. Filolohiya [Proceedings of the BSTU : History. Philosophy. Philology]. – 2012. – № 5. – S. 96–99.
2. Bazaluk O. O. Filosofiya osvity [The Philosophy of Education] : [navchal'no-metodychnyy posibnyk] / O. O. Bazaluk, N. F. Yukhymenko. – Kyiv : Kondor, 2010. – 164 s.
3. 21st Century Education [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : <https://www.youtube.com/watch?v=nA1Aqp0sPQo>.
4. The Voice of the Active Learner – Education from a Digital Native's Perspective [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : <https://www.youtube.com/watch?v=CZ5Vy9BgSeY>.
5. 14 Technology concepts every teacher should know about [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.educatorstechnology.com/2013/03/14-technology-concepts-every-teacher.html>.
6. Lisetsky K. A. Zmishani i tradytsiyni formy navchannya [Mixed and Traditional Forms of Education] [Elektronnyy resurs] / K. A. Lisetsky. – Rezhym dostupu : <http://confesp.fl.kpi.ua/ru/node/1156>.

7. Purnima Valiathan. Blended Learning Models [Elektronnyy resurs] / Valiathan Purnima. – Rezhym dostupu : <http://purnima-valiathan.com/readings/Blended-Learning-Models-2002-ASTD.pdf>.
8. Blended learning. University of Cambridge [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : <http://www.cambridgeol.org/what-we-do/current/blended.html>.
9. Charles D. Dziuban Blended Learning [Elektronnyy resurs] / Dziuban Charles D., Hartman Patsy Joel L., Moskal D. // Center for Applied Research. Research Bulletin. – 2004. – № 7. – Rezhym dostupu : net.educause.edu/ir/library/pdf/ERB0407.pdf.
10. Kryvonos O. M. Informatsiyni ta komunikatsiyni tekhnolohiyi v osviti [Informational and Communicational Technologies in Education] : [navch.-metod. posib.] / Oleksandr Mykhalovych Kryvonos. – Zhytomyr : ZhDU im. I. Franka, 2013. – 182 s.
11. Kak my uchimsya ili instrumenty polucheniya znaniy [How do we Learn or Learning Tools] [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : <http://intis.com.ua/index.php/uk/poleznye-materialy/stati/178-kak-my-uchimsya-ili-instrumenty-polucheniya-znaniy>.
12. Farion O. Vykorystannya SMART tekhnolohiyi u vykladanni politolohiyi [Using SMART Technology in Teaching Political Science] / Olga Farion // Smart-osvita : resursy ta perspektyvy [Smart-Education : Resources and Perspectives] : [materialy Mizhnarodnoyi naukovo-metodychnoyi konferentsiyi (Kyiv, 16-17 zhovtnya 2014 r.) : tezy dopovidey]. – Kyiv : Kyivskyy torhovo-ekonomichnyy universytet. – 2014. – 350 s. – S.117-119.
13. Mayster-trener interaktyvnykh tekhnologiy SMART [Master Trainer of Interactive SMART Technologies] [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : <http://osvita.ua/school/news/9422/>.
14. Vidkryti online resursy : shlyakh u maybutnye osvity? [Open Online Resources : the Way to the Future of Education?] [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : <http://ua.euronews.com/2015/01/09/learning-as-easy-as-a-b-free/>.
15. Matsiyevs'kyy Yu. Mizh funktsionalizmom i normatyvizmom : akademichna politychna nauka v Ukrayini na pochatku XXI stolittya [Between Functionalism and Normativism : the Academic Political Science in Ukraine at the Beginning of the XXI Century] [Elektronnyy resurs] / Yu. Matsiyevs'kyy. – Rezhym dostupu : www.oa.edu.ua/doc/polit/matsievsky/normatism.doc.
16. Labud'ko S P. Bloh yak instrument dlya profesiyanoi kompetentsiyi vykladachiv [Blog as a Tool for the Teachers' Professional Competence] [Elektronnyy resurs] / S. P. Labud'ko // Komp'yuter u shkoli ta sim'yi [Computer in School and Family]. – 2013. – № 6. – S. 9–12.
17. Khalapsis A. Metafizika, istoriya, politika i heopolitika [Metaphysics, History, Politics and Geopolitics] / A. Halapsis [Elektronnyy resurs]. – Rezhym dostupu : <http://halapsis.net/>.

Матеріал надійшов до редакції 12.02. 2015 р.

Фарион О. О. "Blended Learning" как система инновационных принципов и методов в образовании (на примере преподавания дисциплины "Политологии").

В статье обозначены особенности философии образования в XXI веке. Представлена система инновационных принципов и методов преподавания в высшей школе – "Blended Learning", которая способна обеспечить значительно более высокую результативность образовательного процесса. Эффективность и особенности применения данной системы обоснованы на примере преподавания общественной дисциплины "Политологии". Сделан взвод, что изменение образовательной парадигмы, ее модернизация согласно нуждам и вызовам XXI столетия способствует изменению общественно-политической парадигмы, формированию качественно нового Smart общества активных сознательных граждан.

Ключевые слова: философия науки, обучение "лицом к лицу", онлайн обучение, очно-заочное обучение, дистанционное обучение, информационные технологии, политология.

Farion O. O. "Blended Learning" as an Innovative System of Principles and Methods in Education (for Example, Teaching the Discipline "Political Science").

The article outlines the features of educational philosophy in the twenty-first century. The system of innovative principles and methods of teaching in higher education is called "Blended Learning", which can provide significantly the higher performance of the educational process. The effectiveness of their application is presented on the example of the social discipline "Political Science". Today education includes the modern communication worldwide. It can be obtained at any time in any place. Innovative educational concepts related to the informational technology are becoming more and more popular. The studies confirm that the trend of study clearly is moving towards "Blended Learning" as to the process that creates the comfortable educational informational environment and the systems of communications that provide useful information for the training. Thus, the main teaching methods are divided into two blocks: "Face to Face Learning" and "Online Learning". "Face to Face Learning" is the classical work in the classroom, using the new techniques. "Online Learning" is the independent work "online": the review and study of basic educational material at the convenient time for each student anywhere. So, the qualitative new level of the interaction between teachers and students has become possible in this way.

Key words: philosophy of science, Face to Face Learning, Online Learning, Blended Learning, Distance Learning, Information Technology, Politics science.